

Datum
1 december 2007

Aan
RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, Geert Tillemans, André Timmermans, Joke Hoogendonk, André van Amsterdam

Van
KENNISCENTRUM,
Ed Berendsen
T (020) 687 1625
Ed.Berendsen@uwv.nl

cc
Jan Stalman

Peter Rijsburger
T (020) 687 1956
Peter.rijsburger@uwv.nl

Onderwerp

Arnaud Böhm
T (020) 687 5370
Arnaud.bohm@uwv.nl

KM 07/21 AO Ramingen 2007 -III

Puntsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

WAO:

De WAO ontwikkelt zich conform de verwachtingen. Productieschommelingen bij aSB en bij de reparatieacties in het kader van de herbeoordelingen 45-plus en de afschaffing van de maximering van het maatmanloon leiden tot kleine aanpassingen van de prognose.

WIA:

Er zijn inmiddels voldoende realisaties om de instroomprognose volledig te baseren op WIA-gegevens. De consequentie daarvan is dat de raming van de instroom over de hele linie met 12-13% verlaagd wordt. De prognose van het aantal beslissingen in 2007 is verlaagd naar 38.900 (was 45.500) en in 2008 naar 41.500 (was 47.700).

Door de neerwaartse bijstelling van de instroomprognose zijn ook de prognoses voor de uitstroom en het bestand verlaagd. De prognoses zullen door het gebruik van de WIA-gegevens voor de nabije toekomst stabielere worden. Dat betekent echter niet dat alle onzekerheden hiermee verdwenen zijn.

- *Het is nog steeds onduidelijk in welke mate er overgangen zullen plaatsvinden van WGA naar IVA.*
- *We weten ook nog niet wat er zal gebeuren bij een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat dan het aantal aanvragen kan toenemen.*
- *We weten ook niet wat de lange termijn effecten zijn van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen in vergelijking met vroeger langer blijven doorwerken. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aantal aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.*

Wajong:

Op basis van de inzichten uit het Wajong-dossieronderzoek is de ontwikkeling van de instroom opnieuw naar boven bijgesteld: bijna 16.000 in 2007 en 17.000 in 2008. Verwacht wordt dat de instroom de komende jaren, na een tijdelijke toename in 2009, rond het niveau van 17.000 blijft schommelen. Het lopend bestand stijgt door de bijstelling van instroom sterker dan bij de vorige raming werd verwacht. De grens van 200.000 Wajongers wordt in 2010 gepasseerd.

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. De beleidsuitgangspunten worden in overleg tussen SZW en UWV vastgesteld. Dat is eerder dit jaar gebeurd, en die zijn niet veranderd. Ten opzichte van de raming van augustus verschilt deze raming op twee punten. Ten eerste zijn de realisaties over het eerste negen maanden van 2007 verwerkt. Verder zijn bij deze ramingen de nieuwe inzichten ten aanzien van de ontwikkeling bij de Wajong en de WIA meegenomen.

De opbouw van het vervolg van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen in detailniveau besproken. In de bijlagen wordt vervolgens dieper ingegaan op de wijze waarop de prognoses tot stand gekomen zijn. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst. De uitgangspunten voor de prognoses van de verschillende wetten worden besproken in de bijlagen B t/m E: voor de WAO in bijlage B, voor de WIA in bijlage C, voor de Wajong in bijlage D en tenslotte voor de WAZ in bijlage E.

Ramingen

1. Prognose WAO

Door het sluiten van de WAO stromen er vanaf 2006 geen arbeidsongeschikten meer in waarvan de aanvang van het recht op WAO ingaat na 31 december 2005. Er blijft echter nog een restinstroom over. Dit zijn vooral aanvragen uit 2005 of eerder die om diverse redenen pas nu tot uitkering komen (overloop oude jaren) en rechten die heropend worden. Deze restinstroom zal gestaag kleiner worden. De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45+plussers zorgt daarnaast een extra instroom in 2007 en 2008. Datzelfde geldt voor de herbeoordeling van eerdere aanvragen naar aanleiding van het opheffen van de maximering van het maatmanloon. De reparatieactie leidt tot een opwaartse bijstelling van de raming. Vergeleken met de vorige raming zijn de gevolgen van de reparatieactiviteiten een kwartaal vertraagd. Het gevolg is dat de instroomprognose voor 2007 verlaagd is met 2.600 en voor 2008 verhoogd wordt met 2.500.

De wijziging van de procedures rond de herbeoordelingen in het kader van aSB houdt in dat eerst de al herbeoordeelde leeftijdsgroep 45-plus opnieuw wordt beoordeeld, maar nu op basis van het oude schattingsbesluit. Ook wordt voorrang gegeven aan de beoordelingen die voortvloeien uit het opheffen van de maximering van het maatmanloon. Dat betekent dat de overige aSB herbeoordelingen in de tweede helft van de 2007 beperkt in omvang zullen zijn. Deze zijn doorgeschoven naar 2008 en het eerste kwartaal van 2009. Bovendien zal naar verwachting het percentage volledige afschattingen veel lager zijn dan in de afgelopen jaren.

Het aantal herbeoordelingen is op basis van recente realisaties wat aangepast in vergelijking met de vorige raming. Er vinden wat meer herbeoordelingen plaats in 2007 zodat er minder resteren voor 2008 en 2009.

De consequentie van de wijzigingen is dat de raming van de uitstroom in 2007 wat verhoogd wordt (+1.900) en voor 2008 wat verlaagd wordt (-2.900). Ook voor 2009 is er een kleine aanpassing. De aanpassingen zijn echter klein. Ook de veranderingen in de prognose van het lopend bestand zijn gering.

Tabel 1. WAO-prognose

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	26,4	12,2	13,1	9,1	3,7	2,6	1,8	1,3	0,9
Afwijzingen	6,5	1,1	1,2	0,8	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Toekenningen	19,9	11,0	11,9	8,3	3,4	2,3	1,6	1,1	0,8
Beëindigingen	82,3	75,0	58,0	57,6	51,7	46,6	45,2	42,6	39,4
Lopend bestand	703,1	639,0	593,0	543,6	495,3	451,0	407,5	366,0	327,4
Uitkeringsjaren ¹	576	524	494	458	421	385	350	317	285
Mutaties (%)									
Beslissingen	-72,8	-53,8	7,8	-30,4	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-30,0
Afwijzingen	-83,0	-82,3	5,1	-30,4	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-30,0
Toekenningen	-66,4	-45,0	8,1	-30,4	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-30,0
Beëindigingen	4,3	-9,1	-22,7	-0,7	-10,2	-9,9	-3,1	-5,6	-7,5
Lopend bestand	-8,2	-9,1	-7,2	-8,3	-8,9	-8,9	-9,7	-10,2	-10,6
Uitkeringsjaren	-	-9,1	-5,7	-7,2	-8,1	-8,6	-9,0	-9,6	-10,0
Raming 2007-II (Aantallen x1000)									
Beslissingen	26,4	12,2	15,7	6,6	4,4	3,1	2,1	1,5	-
Afwijzingen	6,5	1,1	1,4	0,6	0,4	0,3	0,2	0,1	-
Toekenningen	19,9	11,0	14,2	6,0	4,0	2,8	1,9	1,4	-
Beëindigingen	82,3	75,0	56,1	60,5	52,5	46,7	45,2	42,6	-
Lopend bestand	703,1	639,0	597,2	542,8	494,3	450,4	407,1	365,8	-
Uitkeringsjaren	576	524	487	452	413	378	344	311	-

De WAO ontwikkelt zich conform de verwachtingen. Productieschommelingen bij aSB en bij de reparatieacties in het kader van de herbeoordelingen 45-plus en de afschaffing van de maximering van het maatmanloon leiden tot kleine aanpassingen van de prognose.

¹ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

2. Prognose WIA

Vanaf nu wordt de WAO niet meer als basis voor de WIA-prognose gebruikt. Er zijn inmiddels genoeg realisaties om uitspraken te kunnen doen over de instroomcohorten van de WIA, zonder deze af te moeten leiden uit de WAO². Vier punten behoeven een nadere toelichting:

- Het afwijzingspercentage
- Het instroompatroon van de WIA
- De omvang van de instroom
- het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikten

Het afwijzingspercentage: De realisaties over de eerste negen maanden van 2007 laten zien dat het afwijzingspercentage is gestabiliseerd op 42,5%, gerelateerd aan het aantal beslissingen volgens de betalingssystematiek.

Het instroompatroon van de WIA: Een van de veronderstellingen die tot nu toe werd gehanteerd was dat het instroompatroon van de WIA gelijk is aan het instroompatroon van de WAO. Voor de WAO-cohort³ 2004 gold dat 81% is ingestroomd in 2004, 17% in 2005 en 2% in 2006. Als dit patroon ook zou gelden voor de WIA dan zou dat betekenen dat de instroom in 2007 circa 21% groter zou zijn dan de instroom in 2006 (zie Bijlage C). Gegeven het feit dat de instroom in 2006 21.000 bedroeg zou de verwachte instroom in 2007 dan uitkomen op ruim 26.000. Pas in 2008 wordt een structureel niveau bereikt. Hoewel het patroon voor de WIA per kwartaal nog verandert kunnen we uit de eerste zeven kwartalen afleiden dat het patroon verschilt van het patroon voor de WAO. In tabel 2 worden de beide patronen vergeleken (voor de onderbouwing zie bijlage C).

Tabel 2. Instroompatronen WAO (2004) en WIA (2006)

	WAO	WIA ⁴
Percentage in jaar t-1	0%	2%
Percentage in jaar t	81%	89%
Percentage in jaar t+1	17%	8%
Percentage in jaar t+2	2%	1%
Totaal	100,0	100,0%

Er kunnen uit de tabel drie conclusies worden getrokken:

- Een deel van de instroom wordt geteld voor het kalenderjaar ingaat (2%). Dit houdt verband met de invoering van Walvis. Ook bij de Wajong zien we dit terug na januari 2006. Dit betekent dat de instroom van 2006 ook al een deel van cohort 2007 omvat.
- Het percentage dat geteld wordt in het kalenderjaar van de instroomcohort is bij de WIA (89%) groter dan bij de WAO (81%). Bij de verwerking van WIA-cohort is er sprake van minder vertraging dan bij de WAO. De reden hiervoor is (nog) onduidelijk.
- Het gevolg is dat de resterende WIA-instroom in de volgende jaren kleiner is (8% bij de WIA tegen 17% bij de WAO in jaar t+1).

Deze conclusies hebben als consequentie dat het structurele niveau van de instroom in de WIA sneller wordt bereikt en dat het aanloopeffect geringer is⁵. In 2007 is de verwachte

² De uitzondering daarop zijn de uitstroomkansen. Deze zijn nog wel afkomstig uit de WAO.

³ Een instroomcohort wordt gevormd door alle gevallen waarvan de datum aanvang recht valt in een bepaalde kalenderperiode (jaar).

⁴ WIA-patroon op basis van het vierde kwartaal 2006.

toename nu niet 21% maar 9%. Ofwel, gegeven de 21.000 instroom in 2006 wordt het niveau van 2007 22.800 (tegen 26.000 op basis van het WAO-patroon). Dat is fors lager dan bij het eerder gehanteerde patroon. Toepassing van het instroompatroon van de WIA zorgt dus voor een forse neerwaartse bijstelling van de ramingen.

De omvang van de instroom: Op basis van het instroompatroon van de WIA kan ook een eerste schatting gemaakt worden van de instroomcohort 2006. Deze komt uit op 22.200. De omvang van de uit de WAO-afgeleide instroomcohort uit de vorige raming was 25.400). Toepassing van het instroompatroon van de WIA betekent dus dat het structurele niveau een stuk lager is. Een van de mogelijke verklaringen voor de geringe omvang van de instroomcohort is dat het effect van de verlenging van de ziekteperiode (VLZ) groter is dan waarvan tot nu toe werd uitgegaan⁶. Het effect ligt dicht bij percentage van 35% dat in de eerste schatting⁷ werd gevonden.

Het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikten: Het duurzaamheidsprotocol zorgt er voor dat het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikt sterk afwijkt van de eerdere verwachtingen. Voor de WAO weten we dat maar 26% van de volledig arbeidsongeschikten binnen vijf jaar uitstroomt wegens herstel (of herbeoordeling). Als dit ervaringsfeit toegepast mag worden op de WIA (en er zijn vooralsnog geen redenen om te veronderstellen dat dit niet mag) dan betekent het dat, rekening houdend met uitstroom wegens pensionering en overlijden, circa de helft van de volledig arbeidsongeschikten in WGA na vijf jaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is. Uit analyses is naar voren gekomen dat de WGA een aanzienlijke groep mensen met ernstige ziektebeelden kent. Verder geldt dat een belangrijk deel van de volledig arbeidsongeschikten in WGA voorlopig is ingedeeld als niet duurzaam.

Gegeven de voorafgaande constatering betekent dit dat er een beweging van WGA naar IVA verwacht kan worden. De eerste gegevens wijzen er op dat deze beweging ook plaatsvindt, maar tot nu toe achterblijft bij de eerder verwachte omvang. Hoewel we het gedefinieerde scenario⁸ blijven hanteren stellen we het op een punt bij: de doorstroom naar IVA naar aanleiding van de eerste herbeoordeling wordt opnieuw gehalveerd (1/12^e tegen 1/6^e in de vorige raming. Het scenario ziet er nu als volgt uit:

- De volledig arbeidsongeschikten in WGA worden in de loop de tijd meerdere keren opgeroepen voor een herbeoordeling. De eerste keer wordt iedereen opgeroepen in kwartaal vijf en zes. In het derde jaar wordt 70% voor de tweede keer opgeroepen, en de laatste keer wordt in het vijfde jaar van die groep nog eens 30% opgeroepen. Verder vinden er voor deze groep geen professionele herbeoordelingen plaats. De eerste keer dat mensen worden opgeroepen zal voor 5% de mate van arbeidsongeschiktheid verlaagd worden naar minder dan 35%, 1/12^e (was 1/6^e) wordt duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA en de rest verandert niet. De tweede keer dat de nog aanwezigen

⁵ De instroom in 2006 is nu 89% van cohort 2006 plus 2% van cohort 2007, de instroom in 2007 is nu 89% van cohort 2007 plus 8% van cohort 2006 plus 2% van cohort 2008. Dit betekent dat de instroom bij gelijkblijvende cohortomvang toeneemt van 91% van structurele niveau in 2006 tot 99% van het structurele niveau in 2007. In 2007 zal de instroom dus met 9% toenemen ten opzichte van 2006.

⁶ NB: het feit dat het effect van VLZ zoveel hoger is dan eerder werd aangenomen hoeft niet alleen aan verhoogde inspanningen van de werkgevers te liggen. Het kan ook het gevolg zijn van gedragsveranderingen bij alle actoren. Waarschijnlijk is het een combinatie van effectievere arbo-inspanningen en gedragsveranderingen.

⁷ UKV 2006-IV

⁸ De gekozen verdelingen in zijn inschattingen. Andere uitkomsten zijn ook mogelijk.

worden opgeroepen vindt er geen uitstroom plaats, wordt de helft duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA. De derde keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen gebeurt hetzelfde.

Ramingen: In tabel 3 is de prognose opgenomen op basis van het uitvoeringsscenario. Invoering van de instroomcohort 2006 en toepassing van het instroompatroon van de WIA leidt er toe dat de instroomprognose voor 2007 wordt verlaagd naar 22.400 (was 26.200) en voor 2008 naar 23.900 (was 27.400). De groei van de instroom in 2008 wordt nu vrijwel volledig veroorzaakt door de toename van de beroepsbevolking en een toenemend aantal heropeningen en niet meer door aanloopeffecten. De komende jaren zal de instroom langzaam verder toenemen onder invloed van het aantal heropeningen, dat naar verwachting verder zal toenemen, en de bevolkingsparameters.

Tabel 3. WIA-prognose⁹, uitvoeringsscenario (x 1000)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Beslissingen	38,3	38,9	41,5	43,0	44,7	46,3	47,6	48,7
- vorige raming	38,4	45,5	47,7	49,2	50,8	52,4	53,7	-
Afwijzingen	17,3	16,6	17,6	18,3	19,0	19,7	20,2	20,7
- vorige raming	17,3	19,3	20,3	20,9	21,6	22,3	22,8	-
Toekenningen								
IVA	3,8	5,0	7,5	9,4	10,3	11,2	11,6	11,9
- primaire stroom	3,8	4,3	4,3	4,4	4,6	4,7	4,8	4,9
- secundaire stroom	0,0	0,7	3,2	4,9	5,8	6,5	6,8	7,1
WGA	17,2	17,4	16,4	15,3	15,4	15,4	15,8	16,1
- primaire stroom	17,2	18,1	19,5	20,3	21,1	21,9	22,6	23,2
- secundaire stroom	0,0	-0,7	-3,2	-4,9	-5,8	-6,5	-6,8	-7,1
Totaal	21,0	22,4	23,9	24,7	25,7	26,6	27,3	28,0
- Vorige raming	21,0	26,2	27,4	28,3	29,2	30,1	30,9	-
Beëindigingen								
IVA	0,3	0,7	1,0	1,5	2,2	3,0	3,9	4,7
WGA ¹⁰	1,7	2,8	3,7	4,2	4,8	5,4	6,0	6,6
Totaal	2,0	3,6	4,7	5,8	7,0	8,4	9,9	11,3
- Vorige raming	2,0	5,4	6,7	7,8	9,2	10,8	12,4	-
Lopend bestand								
IVA	3,4	7,7	14,2	22,1	30,2	38,4	46,0	53,2
WGA	15,5	30,1	42,7	53,8	64,3	74,4	84,2	93,7
Totaal	18,9	37,8	56,9	75,9	94,6	112,7	130,2	146,9
- Vorige raming	19,1	39,9	60,6	81,0	101,0	120,4	138,9	-
Uitkeringsjaren¹¹	8,6	26,0	42,9	60,5	78,0	95,2	111,8	127,7
Aandeel IVA (%)	18	20	25	29	32	34	35	36

⁹ De prognose betreft het aantal betalingen en niet het aantal claimbeslissingen. 2006 zijn realisaties.

¹⁰ Beëindigingen exclusief de secundaire stroom richting IVA. Omwille van de helderheid is deze begrepen onder de toekenningen.

¹¹ Uitkeringsjaren inclusief de WW-toeslag voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten die hun verdien-capaciteit niet (volledig) kunnen benutten.

Hoewel we nu bij de belangrijkste patronen uit kunnen gaan van de WIA-gegevens betekent het nog niet dat daarmee de onzekerheden rond de WIA-instroom voorbij zijn. Ten eerste is nog onduidelijk in welke mate er overgangen zullen plaatsvinden van WGA naar IVA. Ten tweede weten we ook nog niet wat er zal gebeuren bij een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen kan toenemen. Ten derde weten we ook niet wat de lange termijn effecten zijn van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aantal aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.

Als gevolg van de lagere instroom is ook de uitstroom is naar beneden bijgesteld. Het zelfde geldt voor het bestand. In 2012 is het bestand door de aanpassingen 6% lager dan bij de vorige raming. Door de verminderde doorstroom van WGA naar IVA in het tweede jaar neemt het aandeel IVA af in relatie tot de vorige ramingen. In 2012 is het aandeel opgelopen tot 35% tegen 39% in de vorige raming.

Er zijn inmiddels voldoende realisaties om de instroomprognose volledig te baseren op WIA-gegevens. De consequentie daarvan is dat de raming van de instroom over de hele linie met 12-13% verlaagd wordt. De prognose van het aantal beslissingen in 2007 is verlaagd naar 38.900 (was 45.500) en in 2008 naar 41.500 (was 47.700). Door de neerwaartse bijstelling van de instroomprognose zijn ook de prognoses voor de uitstroom en bestand verlaagd.

De prognoses zullen door het gebruik van de WIA-gegevens voor de nabije toekomst stabiel worden. Dat betekent echter niet dat alle onzekerheden hiermee verdwenen zijn.

- Het is nog steeds onduidelijk in welke mate er overgangen zullen plaatsvinden van WGA naar IVA.
- We weten ook nog niet wat er zal gebeuren bij een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen dan kan toenemen.
- We weten ook niet wat de lange termijn effecten zijn van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aantal aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.

3. Prognose Wajong

Het voorspellen van de ontwikkeling bij de Wajong is de laatste jaren een hachelijke zaak. Steeds weer is het nodig om de ramingen naar boven bij te stellen. Het verklaringsmodel dat voor de Wajong gehanteerd werd voldeed niet, een van de redenen om een dossieronderzoek te starten naar de redenen voor de instroomstijging. In oktober is het onderzoeksrapport van het dossieronderzoek gepubliceerd¹². Dat betekent dat de inzichten uit het onderzoek meegenomen kunnen worden. In het dossieronderzoek worden een drietal relevante conclusies getrokken:

¹² Kenniscahier 07-01 De groei van de Wajonginstroom, Kenniscentrum UWV, oktober 2007.

- De doorstroom vanuit de Bijstand neemt sterk toe. In 2006 is het aandeel in de instroom toegenomen tot circa 14%. Naar schatting is het percentage in 2007 gestegen tot 20-25%.
- De instroom vanuit het Speciaal Voortgezet Onderwijs en Praktijkonderwijs (VSO/PRO) is de grootste instroomcategorie (ruim 40% in 2006). Het aantal jongeren op deze scholen neemt voortdurend toe met als een gevolg een steeds verder toenemende instroom in de Wajong.
- Bij steeds meer jongeren wordt de diagnose autisme gesteld. Dit gaat gepaard met een toenemende instroom in de Wajong.

Op basis van het dossieronderzoek kan het overgrote deel van de instroomstijging verklaard worden. Dat betekent echter niet dat daarmee ook makkelijker wordt om een prognose te maken. Immers, hoewel bekend is hoeveel leerlingen er zitten in de lagere klassen van het VSO/PRO weten we niet hoe de doorstroom vanuit de Bijstand zich gaat ontwikkelen en weten we ook niet in welke mate de toename van het aantal jongeren met autisme doorzet. Voor het maken van een prognose moet er daarom nog steeds gewerkt worden met veronderstellingen.

Tabel 4: Uitgangspunten ontwikkeling Wajong: instroombronnen

Bron	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijstand (aantal)	4.000	4.000	4.000	2.000	2.000	2.000	2.000
VSO/PRO (%)	9,0%	10,0%	10,0%	5,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Autisme&ADHD (%)	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig (%)	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Heropeningen ((%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Populatie 18-jarigen (%)	-0,7%	1,0%	3,9%	-0,2%	-1,3%	-1,0%	0,2%

In tabel 4 zijn de uitgangspunten voor de Wajonginstroom weergegeven. Voor 2007 wordt geschat dat de doorstroom vanuit de Bijstand ongeveer 4.000 bedraagt. Het uitgangspunt is dat dit in 2008 ook zo zal zijn. Dit is gebaseerd op de waarneming dat de instroom per kwartaal de laatste vijf kwartalen redelijk stabiel is en het lang duurt voordat de gemeenten klaar zijn met de screening van de Bijstand. Op basis van de beschikbare signalen gaan we er ook vanuit dat in 2009 de doorstroom op het niveau van 2008. Pas na 2009 daalt de doorstroom. Door de toegenomen screening blijft het niveau van de doorstroom na 2008 echter op een hoger niveau dan het was voor 2005 (800 per jaar). De gehanteerde uitgangspunten leiden samen met de ontwikkeling van het aantal 18-jarigen en heropeningen tot de prognose die opgenomen is in tabel 5.

De belangrijkste verandering ten opzichte van de vorige raming is de forse verhoging van de verwachte instroom. Voor 2007 wordt de verwachte instroom verhoogd naar 15.800 (was 14.900) en 17.000 in 2008 (was 14.400). De belangrijkste reden voor deze bijstelling is de doorstroom vanuit de Bijstand (zie tabel 4). De andere factoren zorgen echter voor een continue opwaartse druk. Het gevolg is dat na 2008, ondanks een verwachte halvering van de doorstroom vanuit de Bijstand, de instroom niet terugvalt naar een lager niveau. Voor komende jaren moeten we dus rekening houden met een instroomniveau dat, na een tijdelijke stijging in 2009, rond de 17.000 ligt. De onzekerheden blijven echter groot.

Tabel 5. Wajongprognose

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	14,0	17,5	20,5	22,2	23,9	23,1	22,7	22,4	22,4
Afwijzingen	3,5	3,9	4,7	5,1	5,5	5,3	5,2	5,2	5,2
Toekenningen	10,4	13,6	15,8	17,0	18,4	17,8	17,5	17,2	17,2
Beëindigingen	5,6	4,9	4,7	5,2	5,5	5,5	5,9	6,0	6,0
Lopend bestand	147,2	155,9	166,9	178,7	191,6	203,9	215,5	226,7	237,9
Uitkeringsjaren ¹³	143	149,6	159	171	183	195	207	219	230
Mutaties (%)									
Beslissingen	9,9	25,2	17,2	8,2	7,9	-3,3	-1,7	-1,6	-0,1
Afwijzingen	6,5	10,5	21,3	8,2	7,9	-3,3	-1,7	-1,6	-0,1
Toekenningen	11,2	30,2	16,0	8,2	7,9	-3,3	-1,7	-1,6	-0,1
Beëindigingen	11,9	-13,5	-3,3	10,3	5,8	0,3	6,2	1,8	1,2
Lopend bestand	3,2	5,9	7,1	7,1	7,2	6,4	5,7	5,2	4,9
Uitkeringsjaren	-	5,0	6,6	7,1	7,2	6,8	6,1	5,5	5,1
Raming 2007-II (Aantallen x1000)									
Beslissingen	14,0	17,5	19,3	18,7	18,4	18,1	17,9	17,7	-
Afwijzingen	3,5	3,9	4,5	4,3	4,2	4,2	4,1	4,1	-
Toekenningen	10,4	13,6	14,9	14,4	14,1	14,0	13,7	13,6	-
Beëindigingen	5,6	4,9	4,8	5,2	5,4	5,3	5,6	5,7	-
Lopend bestand	147,2	155,9	166,0	175,2	183,9	192,5	200,7	208,6	-
Uitkeringsjaren	143	149,6	159	169	177	186	194	202	-

Het percentage afwijzingen is de laatste tijd met ruim 23% redelijk constant. Het gevolg is dat het aantal beslissingen gelijk opgaat met stijgende instroom. In tegenstelling tot de instroom is de raming van de uitstroom vrijwel ongewijzigd. De raming is iets naar boven bijgesteld vanwege de toenemende instroom. De verhoging van de instroom zorgt er automatisch voor dat het Wajongbestand in vergelijking met de vorige raming opnieuw sneller toeneemt. Het gat tussen in- en uitstroom ligt de komende jaren tussen 11.000 en 13.000. Het gevolg is dat de grens van 200.000 nu in 2010 wordt bereikt.

Op basis van de inzichten uit het Wajong-dossieronderzoek is de ontwikkeling van de instroom opnieuw naar boven bijgesteld: 14.800 in 2007 en 17.000 in 2008. Verwacht wordt dat de instroom de na een tijdelijke stijging in 2009 de komende jaren rond dit niveau blijft. Het lopend bestand stijgt door de bijstelling van instroom sterker dan bij de vorige raming werd verwacht. De grens van 200.000 Wajongers wordt in 2010 gepasseerd

¹³ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

4. Prognose WAZ

De sluiting van de WAZ voor nieuwe arbeidsongeschikten betekent niet dat er geen instroom meer is. Er blijft de komende jaren sprake van een zekere instroom doordat er sprake blijft van heropende uitkeringen. Ten opzichte van het vorige raming zijn de veranderingen klein. De ontwikkeling bij de WAZ gedraagt zich conform de verwachtingen.

Tabel 6. Prognose WAZ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	6,8	1,5	0,9	0,5	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
Afwijzingen	2,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Toekenningen	4,7	1,2	0,8	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
Beëindigingen	6,9	7,3	5,8	5,5	4,7	4,1	3,9	3,6	3,2
Lopend bestand	53,4	47,3	42,3	37,2	32,8	28,9	25,1	21,6	18,5
Uitkeringsjaren ¹⁴	43,2	39,3	34	30	26	23	20	18	15
Mutaties (%)									
Beslissingen	-23,7	-78,1	-37,7	-46,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Afwijzingen	-24,2	-88,1	-37,7	-46,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Toekenningen	-23,4	-73,7	-37,7	-46,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Beëindigingen	3,8	6,3	-20,7	-5,0	-13,7	-12,7	-5,5	-8,2	-11,2
Lopend bestand	-3,8	-11,3	-10,6	-12,0	-11,9	-12,0	-13,0	-13,9	-14,4
Uitkeringsjaren	-	-8,8	-14,2	-11,0	-11,8	-12,0	-12,6	-13,4	-14,1
Raming 2007-II (Aantallen x1000)									
Beslissingen	6,8	1,5	0,9	0,5	0,3	0,2	0,2	0,1	-
Afwijzingen	2,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-
Toekenningen	4,7	1,2	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	-
Beëindigingen	6,9	7,3	5,8	5,4	4,7	4,2	3,9	3,6	-
Lopend bestand	53,4	47,3	42,2	37,2	32,8	28,8	25,1	21,6	-
Uitkeringsjaren	43,2	39,3	35	31	28	24	21	18	-

Ten opzichte van de vorige raming zijn de verwachtingen nauwelijks bijgesteld.

¹⁴ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

Bijlage A: Economische beeld en de populatie verzekerden

A1: Het economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2004 – 2013 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2005	2006		2007		2008		2009-2013
		<i>vorige</i>	<i>nieuw</i>	<i>vorige</i>	<i>nieuw</i>	<i>vorige</i>	<i>nieuw</i>	
Bruto binnenlands product	1,5	3,0	3,0	2,7	2,75	2,5	2,5	1,8
Uitvoer (excl. energie)	6,7	7,9	8,4	7,0	7,5	7,5	7,75	
Inflatie	1,7	1,1	1,1	1,7	1,75	2,4	2,0	1,4
Loonsom, marktsector	1,4	1,3	2,4	2,5	2,5	4,5	4,5	3,8
Investerings, excl. Woningen	1,4	6,4	10,0	2,75	5,25	4,5	4,75	
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	-0,3	1,8	1,8	1,7	2,25	0,8	1,0	1)
Werkgelegenheid (personen)	0,0	2,3	2,2	2,25	2,25	1,25	1,25	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	483	413	413	340	340	315	310	2)

Bron: CPB, MEV 2008 en Actualisatie economische verkenning 2008-2011. De CPB ramingen lopen tot en met 2011, voor 2012 en 2013 is uitgegaan van hetzelfde niveau als in 2011.

- 1) Het CPB verwacht nog een lichte toename in 2009 van 0,2% en daarna vrijwel een stabilisatie.
- 2) De werkloosheid daalt in 2009 tot 306.000, om vervolgens weer toe te nemen tot 318.000 in 2010 en 329.000 in 2011.

Conjunctuur in 2007-2008

Voor 2007 en 2008 zijn de economische vooruitzichten gunstig, zij het dat groei van het BBP een fractie lager ligt dan in 2006. Uit cijfers van het CBS blijkt dat de groei van het bbp in het tweede kwartaal van 2007 2,6% bedraagt¹⁵. Dit is vrijwel gelijk aan de groei in het eerste kwartaal. Het beeld van de conjunctuur is eind oktober 2007 nog steeds goed¹⁶.

Omslag ontwikkeling werkgelegenheid en werkloosheid zet door in 2007 en 2008

De werkgelegenheid in de marktsector stijgt in 2007 naar verwachting met meer dan 2%. In 2008 vlakt deze stijging wat af, maar omdat de werkgelegenheid sneller toeneemt dan het arbeidsaanbod blijft de werkloosheid dalen, tot 4% in 2008.

Opgemerkt moet worden dat de gevolgen van de turbulenties op de financiële markten nog niet in de economische grootheden zijn verwerkt. Voor de komende periode bestaat daarom een serieus risico dat de economische verwachtingen in negatieve zin worden bijgesteld.

Conclusie: Het CPB heeft de groeiverwachtingen slechts licht bijgesteld ten opzichte van de vorige prognose, dus de economische vooruitzichten voor Nederland blijven naar verwachting tot eind 2008 gunstig. Door de turbulenties op financiële markten zijn de onzekerheden echter toegenomen.

¹⁵ CBS, De Nederlandse conjunctuur - 2007, aflevering 4, september 2007

¹⁶ CBS, Conjunctuurklok, oktober 2007

A2: de populatie verzekerden

De verzekerde populatie (loontrekkenden) speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van het aantal arbeidsongeschikten bij de WAO en de WIA. Gegeven de instroomkans wordt de instroom vooral bepaald door de ontwikkeling van de verzekerde populatie. In tabel A.2 is de ontwikkeling van de verzekerde populatie weergegeven voor de periode 2006-2012. De trendmatige stijging van de verzekerde populatie was door de slechte economische ontwikkeling in 2003 en 2004 onderbroken. Vanaf 2005 neemt de verzekerde populatie echter weer toe.

Tabel A.2 Basisprojectie voor UWV voor de verzekerde populatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verzekerde populatie	1,2	2,0	2,1	1,6	1,2	0,9	0,0	0,0
Populatie 18-jarigen	0,0	-0,7	1,0	3,9	-0,2	-1,3	-1,0	0,2

Voor de WAJONG is de populatie 18-jarigen een belangrijke factor. Verreweg de meeste jonggehandicapten stromen in rond hun 18^e jaar. Uit de CBS-prognose van de bevolking blijkt dat de populatie 18-jarigen na 2009 af gaat nemen. Ook in 2007 wordt een lichte afname verwacht. Ten opzichte van de vorige raming is de ontwikkeling niet bijgesteld.

Ten opzichte van de vorige kwartaalraming zijn de ramingen van de verzekerde populatie en van de populatie 18-jarigen niet bijgesteld.
--

Bijlage B: De uitgangspunten voor de WAO

De periode 2005-2012 is een bijzondere periode voor de WAO. In deze periode vinden de gecombineerde effecten van de volgende drie verschillende gebeurtenissen plaats:

- De verlenging van de ZW-periode (VLZ) van een naar twee jaar.
- De aanscherping van het schattingsbesluit (aSB) vanaf 1 oktober 2004.
- De invoering van WIA in 2006.

De opsplitsing van arbeidsongeschiktheid in twee wetten betekent dat ook de prognose uiteenvalt in twee deelprognoses: een prognose van de WAO en een prognose van WIA. Deze bijlage behandelt de uitgangspunten voor de WAO-prognose.

A) De instroom

Door de afschaffing van WAO bestaat de instroom in 2006 e.v. vooral uit een restant van rechten (overloop) die al eerder waren ingegaan maar nu pas tot uitkeringen komen en uit zogenaamde heropende uitkeringen. Voor de overloop uit oudere jaren (vooral 2004 en 2005) geldt dat deze snel afneemt. In de prognose wordt gestuurd via het instroompatroon. Voor een gegeven jaarcohort geldt dat circa 80% geteld wordt in het kalenderjaar dat het recht wordt toegekend, 18% een jaar later en 2 % twee jaar later. De overloop van 2004 in 2006 is dus nog maar 2%. In 2007 is er naar verwachting geen overloop meer.

De zogenaamde heropeningen zijn afhankelijk van de uitstroom wegens herstel of herbeoordeling. Het zijn mensen waarvan de uitkering is beëindigd omdat ze bijvoorbeeld weer aan het werk zijn gegaan, maar waarvan na een tijd blijkt dat het niet lukt. Ze vallen dan weer terug in de uitkering. Het grootste deel herleeft binnen een jaar (75%). Het aantal heropeningen is in de prognose gekoppeld aan de prognose van de uitstroom wegens herstel en herbeoordeling. Naarmate het WAO-bestand verouderd (er is geen nieuwe instroom meer) zal de uitstroom wegens herstel en herbeoordeling gaan dalen. Het aantal heropeningen zal daarmee ook gaan dalen, zij het met een vertraging.

In 2007 worden een tweetal reparatieacties doorgevoerd: herbeoordeling van de onder aSB al herbeoordeelde 45-plussers en de hernieuwde beoordeling van aanvragen naar aanleiding van het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Deze leiden tot extra instroom. De verwachting is dat de herbeoordeling van de herbeoordeelde 45-plussers (15.000) leidt tot 4.250 extra instroom. Verder zullen naar verwachting 30.000 aanvragen opnieuw beoordeeld worden in kader van de het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Daarbij zijn naar verwachting 9.000 (30%) afwijzingen. Waarschijnlijk zullen daarvan 900 (10%) alsnog een WAO-uitkering krijgen. Per saldo neemt de instroom daardoor met 5.150 toe. In vergelijking met de vorige raming is zijn de gevolgen van de reparatie-activiteiten een kwartaal vertraagd. De effecten worden voor helft geteld in het laatste kwartaal van 2007 en het eerste kwartaal van 2008.

B) De herbeoordelingen in het kader van aSB

De aanscherping van het schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds daalt de instroom vanaf 1 oktober 2004 omdat de toelatingseisen zijn aangescherpt. Anderzijds daalt het zittende bestand doordat tussen 1 oktober 2004 en 1 april 2009 iedereen jonger dan 50 jaar,

voor zover niet behorend tot groep oud-, midden-, of nieuw recht¹⁷, wordt herkeurd. De aSB-procedures zijn bijgesteld. De wijziging van de procedures rond de herbeoordelingen in het kader van aSB houdt in dat eerst de leeftijdsgroep 45-plus die al herbeoordeeld was opnieuw wordt beoordeeld, maar nu op basis van het oude schattingsbesluit. Ook wordt voorrang gegeven aan de beoordelingen die voortvloeien uit het opheffen van de maximering van het maatmanloon. Dat betekent dat de overige aSB herbeoordelingen in de tweede helft van de 2007 beperkt in omvang zijn. De resterende herbeoordelingen worden uitgevoerd in 2008 en begin 2009. Ten opzichte van de vorige raming worden de aantallen herbeoordelingen voor 2007 verhoogd. Dat betekent dat er minder resteert voor 2008/2009.

Tabel B.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAO

	2005 ¹⁸	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	90.417	90.639	50.000	53.000	15.000	299.000
Aantallen oud	90.417	90.639	40.000	59.600	17.400	298.000

Bron: Divisie AG, UWV

Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel B.2. Deze zijn gebaseerd op de realisaties over de eerste helft van 2007. Uit de tabel blijkt dat het effect van aSB inmiddels vrijwel gehalveerd is, mede onder invloed van de oudere leeftijdscohorten.

Tabel B.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen, gecorrigeerd voor populatieverschillen.

	Verdeling na herbeoordeling				Totaal
	80/100%	35-80%	15-35%	<15%	
aSB-parameters 2007-II					
Voor herbeoordeling					
80/100%	79	6	4	11	100
35-80%	16	49	18	18	100
15-35%	8	6	52	34	100
Totaal	55	13	15	17	100
aSB-parameters 2007-I					
Voor herbeoordeling					
80/100%	63	7	5	25	100
35-80%	12	38	19	32	100
15-35%	5	4	40	52	100
Totaal	43	12	14	31	100

¹⁷ Een viertal groepen zijn buiten de herbeoordelingsoperatie gehouden. De eerste twee groepen zijn mensen met een zogenaamd oud en middenrecht. Dat zijn mensen die al voor 1987 (oud recht) of 1993 (midden recht) een uitkering hadden en geboren zijn voor 1948. Deze mensen zijn inmiddels ook ouder dan 50 jaar. De derde groep wordt gevormd door mensen die op 1/10/2004 ouder dan 50 jaar waren. De vierde groep bestaat uit mensen voor wie de uitkering inging na 1 oktober 2004. Deze vallen bij de claimbeoordeling al onder het nieuwe schattingsbesluit.

¹⁸ Tot en met december 2005.

De leeftijdsgroep 45-plus wordt niet herbeoordeeld op basis van het nieuwe schattingsbesluit maar op basis van het oude schattingsbesluit. We gaan er van uit dat het effect hiervan de helft is van de herbeoordelingen op basis van aSB.

Inmiddels is vastgesteld (UKV 2005-IV, 2006-I) dat het effect van de herbeoordelingen voor een deel te niet wordt gedaan doordat er verdringing optreedt. De herbeoordelingsoperatie brengt met zich mee dat er minder mensen uitstromen wegens herstel. Om die reden is de "normale" uitstroomkans (de uitstroomkans om redenen anders dan herbeoordeling) met 10% verlaagd in 2007.

De effecten van de reparatieactie in het kader van de herbeoordeling 45+ en het afschaffen van de maximering van het maatmanloon zijn een kwartaal vertraagd. Verder is onder invloed van de realisaties de productie met betrekking tot de herbeoordelingen licht bijgesteld. Voor het overige is er niets veranderd.

Bijlage C: WIA

Omdat er tot op heden nog geen beschikbare instroomcohorten voor de WIA waren, werd voor het schatten van de ontwikkeling van de instroom het WAO instroomcohort¹⁹ uit 2004 als uitgangspunt (basis) genomen. Vanaf nu zullen we echter gebruik maken van het instroompatroon en de instroomcohorten van de WIA. Voor de WIA instroomcohorten wordt verder uitgegaan van dezelfde demografische ontwikkelingen bij de WAO.

Instroompatroon WIA

In tabel C.1 is het instroompatroon weergegeven voor de WIA op basis van de eerste zeven kwartalen van de WIA. In de tabel wordt de instroom per transactiekwartaal (kwartaal van aanvang recht) verdeeld naar boekkwartaal (het kwartaal waarin de instroom geteld wordt).

Tabel C.1 Instroompatroon: WIA (2006) versus WAO*

Kwartaal ingang recht	Boekingskwartaal (kwartaal t.o.v. kwartaal ingang recht)								
	KW-1%	KW1%	KW2%	KW3%	KW4%	KW5%	KW6%	KW7%	KW8%
WIA (2006)									
2006/1	0,0%	64,9%	24,0%	5,8%	2,6%	1,1%	0,7%	0,5%	0,4%
2006/2	3,9%	62,4%	23,4%	5,8%	2,4%	1,1%	0,4%	0,3%	0,3%
2006/3	23,6%	47,3%	19,9%	4,5%	1,9%	1,2%	0,6%	0,5%	0,4%
2006/4	7,9%	70,2%	14,4%	3,6%	1,9%	0,9%	0,5%	0,3%	0,3%
WAO									
1		49,2%	32,3%	8,7%	3,9%	2,3%	1,9%	0,9%	0,6%
2		50,5%	31,6%	8,8%	3,1%	2,5%	1,3%	1,0%	1,2%
3		51,0%	33,0%	7,2%	3,8%	1,7%	1,5%	1,1%	0,8%
4		51,3%	31,1%	8,3%	3,3%	2,2%	1,6%	1,1%	1,1%

* Vetgedrukte percentages geven het percentage aan voor de situatie waarbij het boekkwartaal gelijk is aan het kwartaal ingang recht. De rode cursieve percentages zijn geschat.

In tegenstelling tot het WAO-instroompatroon zien we bij de WIA dat nu een deel van de instroom al geteld wordt voor het recht ingaat. Meestal is dat de maand voorafgaande aan de maand van ingang recht. Deze verandering houdt verband met de invoering van Walvis. Ook bij de Wajong zien we dit terug na januari 2006. De verschillen tussen het WIA- en het WAO-instroompatroon worden een stuk kleiner als het patroon van de WIA een maand verschoven wordt. In de tabel we kunnen verder zien dat de overloop van de instroom naar latere kwartalen (KW2 t/m KW8) bij de WIA kleiner is dan bij de WAO. Het is niet de verwachting dat er na KW8 nog veel instroom zal zijn. Bij de WAO was dat ook niet het geval, en gezien het extra ziektejaar en de toegenomen aandacht voor het uitvoeringsproces bij de WIA is dat ook niet plausibel. Het patroon schommelt per transactiekwartaal nog sterk,

¹⁹ Het gaat hier om **structurele** grootheden; d.w.z. op transactiebasis. Inherent aan het proces is er op realisatiebasis (kasbasis) altijd vertraging. Deze vertraging heeft vooral consequenties voor de aanloopfase. Verder zijn de toekenningen als vertrekpunt van de berekeningen genomen. Het aantal beslissingen wordt berekend door daar de afwijzingen bij op te tellen.

met name bij de eerste drie boekkwartalen (KW-1 t/m KW2). Op basis van de eerste tellingen voor de transactiekwartalen 2007/1 en 2007/2 kan worden verondersteld dat het patroon voor 2006/4 meer het "normale" WIA-instroompatroon weergeeft. In tabel C.2 is het instroompatroon voor een jaarcohort weergegeven, afgeleid van het patroon van transactiekwartaal 2006/4.

Tabel C.2. Instroompatronen jaarcohort

	WAO	WIA ²⁰
Percentage in jaar t-1	0%	2%
Percentage in jaar t	81%	89%
Percentage in jaar t+1	17%	8%
Percentage in jaar t+2	2%	1%
Totaal	100,0	100,0%

Er kunnen uit de tabel drie conclusies worden getrokken:

- 2% van de instroom wordt geteld voor het kalenderjaar ingaat. Dit betekent dat de instroom van 2006 ook al een deel van de instroom van cohort 2007 omvat.
- Het percentage dat geteld wordt in het kalenderjaar van de instroomcohort is bij de WIA (89%) groter dan bij de WAO (81%). Bij de verwerking van WIA-cohort is minder vertraging om wat voor reden dan ook dan bij de WAO.
- Het gevolg is dat de resterende instroom in de volgende jaren kleiner is (8% bij de WIA tegen 17% bij de WAO in jaar t+1).

Tabel C.3. Simulatie instroom op kasbasis

	2006	2007	2008
WIA-instroompatroon			
Cohort 2006 (%)	89	8	1
Cohort 2007 (%)	2	89	8
Cohort 2008 (%)		2	89
Cohort 2009 (%)			2
Instroom op kasbasis (%)	91	99	100
<i>Mutatie t.o.v. voorafgaande jaar (%)</i>		9%	1%
WAO-instroompatroon			
Cohort 2006 (%)	81	17	2
Cohort 2007 (%)		81	17
Cohort 2008 (%)			81
Cohort 2009 (%)			-
Instroom op kasbasis (%)	81	98	100
<i>Mutatie t.o.v. voorafgaande jaar (%)</i>		21%	2%

Deze conclusies hebben als consequentie dat het structurele niveau van de instroom in de WIA sneller wordt bereikt en dat het aanloopeffect geringer is (zie tabel C.3). De instroom neemt bij gelijkblijvende cohortomvang toe van 91% van structurele niveau in 2006 tot 99%

²⁰ WIA-patroon op basis van het vierde kwartaal 2006.

van het structurele niveau in 2007. In 2007 is de instroomstijging bij het WIA-instroom nog maar 9%, tegen 21% uitgaande van het WAO-patroon. Ofwel, gegeven de instroom van 21.000 in 2006 wordt het niveau van 2007 22.800 (tegen 26.000 op basis van het WAO-patroon). Toepassing van het instroompatroon van de WIA zorgt dus voor een forse neerwaartse bijstelling van de ramingen.

Instroomcohort WIA

Op basis van het instroompatroon van de WIA kan ook een eerste schatting gemaakt worden van de instroomcohort 2006. Deze komt uit op 22.200. De omvang van de uit de WAO afgeleide instroomcohort uit de vorige raming bedraagt 25.400. Toepassing van het instroompatroon van de WIA betekent dus dat het structurele niveau een stuk lager is. Een van de mogelijke verklaringen voor de geringe omvang van de instroomcohort is dat het effect van de verlenging van de ziekteperiode (VLZ) groter is dan waarvan tot nu toe werd uitgegaan. Het effect ligt dicht bij percentage van 35% dat in de eerste schatting²¹ werd gevonden.

Overige parameters

Naast de bovengenoemde parameters voor de omvang van de instroom worden de volgende parameters gebruikt voor de verdeling van de WIA-instroom:

- Het aandeel volledig arbeidsongeschikten bedraagt 72%. Dit is niet veranderd vergeleken met de vorige prognose.
- Het aandeel duurzaam arbeidsongeschikten: 18% (was 23%) van het aantal volledig arbeidsongeschikten. Dit percentage is aangepast aan de realisaties bij de statistiektellingen. Het wijkt af van het percentage bij de claimbeoordelingen (23%). Het verschil tussen beide percentages wordt deels bepaald door de voorschotten, die over het algemeen standaard op 80/100 WGA worden gezet. Het verschil tussen beide percentages moet echter nog nader worden geanalyseerd.
- Het aandeel volledig arbeidsongeschikten met een geringe herstelkans. 9,2% (was 9,2% in de vorige raming).

Het totale afwijzingspercentage over de eerste negen maanden van 2007 komt uit op 45%. Het is ongewijzigd ten opzichte van de vorige raming. NB, het betreft hier de claimbeoordelingen. Ten opzichte van het aantal betalingen (inclusief voorschotten) is het percentage lager (42,5%).

De overgang van een instroompatroon op basis van de WAO naar een instroompatroon op basis van de WIA leidt tot een lagere schatting van de instroomcohorten. Bovendien is het verschil tussen structureel niveau en het startniveau geringer. De raming van de instroom zal als gevolg daarvan over de hele linie lager uitkomen.

Openstaande vraagstukken

Er blijven nog zijn drie belangrijke vraagstukken over. Het betreffen de interne WIA-stromen, de uitstroomkans in WIA en de lange termijn onzekerheden.

Vraagstuk 1. Het belangrijkste vraagstuk betreft de uitkomst van de toepassing van het duurzaamheidsprotocol. Gesteld wordt dat maar 18% van de toekenningen duurzaam is

²¹ UKV 2006-IV

(exclusief geringe kans groep). Dit contrasteert sterk met de verwachte uitstroomkans na vijf jaar. Op basis van de WAO-ervaringen weten we dat maar 26% van de volledig arbeidsongeschikten binnen vijf jaar uitstroomt wegens herstel (of herbeoordeling). Als dit ervaringsfeit toegepast mag worden op de WIA (en er zijn geen redenen om te veronderstellen dat dit niet mag) dan betekent het dat, rekening houdend met uitstroom wegens pensionering en overlijden, circa de helft van de volledig arbeidsongeschikten in WGA na vijf jaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is.

Uit verschillende analyses komt naar voren dat de arbeidsongeschikten in IVA een zodanig ziektebeeld hebben dat er zo goed als geen kans is dat zij herstellen. Ook blijkt dat de WGA-populatie een aanzienlijke groep mensen met ernstige ziektebeelden kent. Verder geldt dat een belangrijk deel voorlopig is ingedeeld als niet duurzaam. Gegeven deze constatering kan uitgegaan worden van twee ontwikkelingen: er zal geen stroom van IVA naar WGA zal plaatsvinden, en er kan een stroom van WGA naar IVA verwacht worden. In welke mate en wanneer weten we echter niet. Er zijn geen ervaringsfeiten waar we dit aan kunnen relateren. Dat betekent dat we wel een op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de omvang van de instroom, maar niet van de verdeling IVA/WGA. Omdat we geen op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de verdeling IVA/WGA moeten we uitgaan van een scenario, het zogenaamde uitvoeringsscenario dat hieronder beschreven is.

- Het uitvoeringsscenario: de volledig arbeidsongeschikten in WGA worden in de loop de tijd meerdere keren opgeroepen voor een herbeoordeling. De eerste keer wordt iedereen opgeroepen in kwartaal vijf en zes. In het derde jaar wordt 70% voor de tweede keer opgeroepen, en de laatste keer wordt in het vijfde jaar van die groep nog eens 30% opgeroepen. Verder vinden er voor deze groep geen professionele herbeoordelingen plaats. De eerste keer dat mensen worden opgeroepen zal voor 5% de mate van arbeidsongeschiktheid verlaagd worden naar minder dan 35%, 1/6^e wordt duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA en de rest verandert niet. De tweede keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen vindt er geen uitstroom plaats wordt de helft duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA. De derde keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen gebeurt hetzelfde.

Inmiddels wijzen de eerste gegevens er op dat de beweging van IVA naar WGA plaatsvindt, maar tot nu toe achterblijft bij de veronderstelde omvang. Hoewel we het gedefinieerde scenario blijven hanteren stellen we het op een punt bij: de doorstroom naar IVA naar aanleiding van de eerste herbeoordeling wordt gehalveerd (1/12^e tegen 1/6^e in de vorige raming.

Omdat we nog geen op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de verdeling IVA/WGA is er een scenario gedefinieerd. De eerste resultaten geven aan dat de doorstroom achterblijft bij de verwachtingen. Naar aanleiding daarvan stellen we de parameter die de doorstroom naar IVA naar aanleiding van de eerste herbeoordeling stuurt bij: de parameter wordt gehalveerd.

Vraagstuk II. Totdat er voldoende realisaties zijn, zijn de uitstroomkansen gebaseerd op de WAO. Uit de realisaties blijkt voorlopig dat de uitstroomkansen bij de IVA circa 50% hoger zijn dan eerder werd aangenomen. Aan de andere kant blijkt voorlopig dat de WGA-uitstroomkansen circa 40% lager zijn. Belangrijkste reden voor de hogere uitstroom bij de IVA vormt de hoge overlijdenskans (80% van de uitstroom betreft overlijden). Waarom de

uitstroom bij de WGA zoveel lager is, is nog onduidelijk. Een deel van de verklaring zal liggen in de filters die sinds 2004 zijn aangebracht (aSB, VLZ).

WAO-uitstroom kansen zijn daarom naar rato van het verschil tussen de prognose voor 2006/2007 en de realisaties voor 2006/2007 aangepast. In vergelijking met de vorige raming is dit niet veranderd.

Ten opzichte van de vorige raming zijn de uitstroomkansen aangepast aan de nieuwe realisaties

Vraagstuk III. Een bron van onzekerheid betreft de gevolgen van een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen dan kan toenemen. Of er dan ook meer toekenningen zullen zijn is nog onduidelijk.

Wat we ook niet weten zijn de lange termijn effecten van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aantal aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.

Bij de ramingen is geen rekening gehouden met deze elementen.

Bijlage D: De Wajong

Voor de Wajonginstroom zijn andere factoren van belang dan voor de WAO/WIA, nl.:

- a. De ontwikkeling van de risicopopulatie.
- b. De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen
- c. De invoering van aSB.
- d. Overige ontwikkelingen

A) De ontwikkeling van de risicopopulatie

De risicogroep voor de WAJONG is de groep 18-jarigen in Nederland. De ontwikkeling van de populatie 18-jarigen is gebaseerd op de bevolkingsprognose van het CBS. Ten opzichte van de vorige raming is deze niet gewijzigd.

B) De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen

De laatste jaren was er sprake van een toename van het aantal heropening met gemiddeld 1,8%, gerekend t.o.v. de totale instroom. De laatste tijd zien we echter een stabilisatie. Voor 2007 e.v. gaan we daarom uit van een nulgroei. Dit is niet gewijzigd.

C) De invoering van aSB

Het nieuwe schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds worden de toelatingseisen voor nieuwe instroom aangescherpt. Anderzijds verandert het zittend bestand doordat iedereen jonger dan 50 jaar, voor zover niet behorend tot de groep oud- of middenrecht, wordt herkeurd. De herbeoordelingsoperatie zou plaats vinden in de periode oktober 2004 – 1 april 2008. Inmiddels is de periode verlengd tot 1 april 2009. Bovendien wordt de leeftijdsgroep 45-plus herbeoordeeld op basis van het oude schattingsbesluit. Voor de Wajong heeft dit echter weinig gevolgen.

Tabel D.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAJONG

	2005 ²²	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	31.626	13.059	7.100	8.500	-	60.300
Aantallen oud	31.626	13.059	7.100	7.100	1.800	60.700

Bron: Divisie AG, UWV

M.b.t. de eerste claims zijn de uitgangspunten niet bijgesteld: aSB heeft geen effect op de instroom. Verder zijn de uitvoeringsdoelstellingen voor de herbeoordelingen zijn naar aanleiding van de realisaties en de veranderingen bijgesteld (D.1). Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel D.2 (uit de periode juli – oktober 2005). Deze parameters zijn niet bijgesteld t.o.v. de vorige raming.

Tabel D.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen

	Volledig AO	Gedeeltelijk AO	Geen AO	Totaal
AO-klasse voor herbeoordeling				
Volledig AO	90,9	1,7	7,5	100,0
Gedeeltelijk AO	21,1	46,7	32,2	100,0
Totaal	88,7	3,1	8,2	100,0

²² Tot en met december 2005

D) Overige ontwikkelingen

Onder de overige ontwikkelingen vallen de epidemiologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de invalideringskans van jonggehandicapten, omgevingseffecten zoals overheveling van Bijstandsgerechtigden, toenemende instroom vanuit speciale scholen etc.

Tabel D.3: Instroomcohorten eerste claims

Cohort	Aantal	Mutatie (%)
2003	7.204	3,9
2004	8.438	17,1
2005	10.188	20,7
2006	(12.700) 13.000	27,6

Tussen haakjes staan de aantallen van de vorige raming

De prognose van de instroomcohort 2006 is bijgesteld tot 13.000. Verder is op basis van de inzichten uit het dossieronderzoek de ontwikkeling van de belangrijkste instroombronnen vastgesteld (tabel D4).

Tabel D4: Uitgangspunten ontwikkeling Wajong: instroombronnen

Bron	Aandeel instroomcohort 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijstand (aantal)	14%	4.000	4.000	4.000	2.000	2.000	2.000	2.000
VSO/PRO (%)	42%	9,0%	10,0%	10,0%	5,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Autisme&ADHD (%)	13%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig (%)	30%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Bijstand: De veronderstelling is voorlopig dat de gestegen instroom vanuit de Bijstand voor helft eenmalig is omdat het vooral een screening van het bestand betreft. We weten echter niet wanneer het effect van deze screening voorbij is. Voorlopig gaan we er vanuit dat het effect pas na 2009 wegvalt. De toegenomen screening aan de poort van de Bijstand zal echter ook tot een permanente verhoging leiden. In welke mate is nog onbekend. We gaan er voorlopig vanuit dat het structurele niveau 2.000 is.

VSO/PRO: De ontwikkeling van de instroom uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs is gebaseerd op het aantal leerlingen op deze scholen bij een constant doorstroompercentage. In tabel D5 zijn de leerlingenaantallen weergegeven. Bij het bepalen van de toekomstige invloed wordt uitgegaan van de instroom in de Wajong van het aantal leerling met een VSO/PRO-achtergrond. Voor deze groep is het aantal 16-jarigen de beste maat²³. Omdat de 16-jarigen pas op zijn vroegst twee jaar later instromen in de Wajong kunnen we als schatting voor de instroom in 2007-2009 gebruik maken van het aantal 16-jarigen in de schooljaren 2004/2005 t/m 2006/2007. Voor 2010 moeten we daarentegen gebruik maken van het aantal 15-jarigen en voor 2011 van het aantal 14-jarigen.

²³ Zie Kenniscahier 07-01 De groei van de Wajonginstroom, Kenniscentrum UWV, oktober 2007.

Tabel D5: Ontwikkeling leerlingen op het VSO/PRO²⁴

Instroom- jaar	Leeftijdsgroep	Schooljaar	Aantal VSO	Aantal PRO	Aantal VSO/PRO	Mutatie tov van dezelfde leeftijdsgroep uit het voorafgaande schooljaar
2011	aantal 14-jarigen	2006/2007	4.470	5.870	10.340	2%
2010	aantal 15-jarigen	2006/2007	4.880	6.190	11.070	4%
2009	aantal 16-jarigen	2006/2007	4.590	5.370	9.960	10%
2008	aantal 16-jarigen	2005/2006	4.150	4.880	9.030	10%
2007	aantal 16-jarigen	2004/2005	3.900	4.310	8.210	9%

Omdat 14- en 15-jarigen nog niet volledig zijn ingestroomd in het VSO/PRO vormt de waargenomen mutatie een onderschatting van de werkelijke ontwikkeling. Het mutatiepercentage voor 2010 wordt daarom opgehoogd tot 5% en het mutatiepercentage voor 2011 tot 4%. De aantallen van de leeftijdsgroepen jonger dan 14-jaar zijn nog te onbetrouwbaar om te gebruiken. Voor 2012 en 2013 worden de mutatiepercentages daarom op nul gesteld.

Autisme en overig: We weten niet in welke mate de toename van het aantal jongeren met autisme doorzet. Voorlopig hanteren we de veronderstelling, dat in 2007 en 2008 de toename ongeveer gelijk is aan de toename in 2005/2006: 2,5%. Ook de resterende instroomcategorieën nemen de laatste jaren toe. Voor een deel hangt dit samen met de indirecte doorstroom vanuit de Bijstand. Deze is echter al voor een deel opgenomen in Bijstands-aantallen. Voor de rest hanteren we voorlopig een percentage dat gelijk is aan de toename van autisme/ADHD met als motivatie dat het hier om gelijksoortige processen gaat.

In vergelijking met de vorige raming (2007-II) zijn de uitvoeringsdoelstellingen met betrekking tot de herbeoordelingen niet gewijzigd en is de omvang van de basiscohort naar boven bijgesteld. Verder is op basis van de inzichten uit het dossieronderzoek de ontwikkeling van de belangrijkste instroombronnen vastgesteld.

²⁴ Bron: CBS

Bijlage E: De Waz

Voor de WAZ-instroom zijn de volgende factoren van belang:

- a. Per 1 augustus 2004 is de WAZ afgeschaft.
- b. De invoering van aSB

A) Afschaffing van de WAZ

De afschaffing van de WAZ betekent dat per 1 augustus 2005 geen nieuwe eerste claims meer instromen. Wel is er daarna nog sprake van overloop en herleving van oude rechten. In vergelijking met de vorige raming zijn de uitgangspunten daarvoor niet veranderd.

B) Aanscherping schattingsbesluit

De aanscherping van het schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds zijn de toelatingseisen voor nieuwe instroom aangescherpt. Omdat er echter nog nauwelijks nieuwe instroom is zijn de gevolgen hiervan beperkt. Anderzijds verandert het zittend bestand, omdat iedereen jonger dan 50 jaar, voor zover niet behorend tot groep oud- of middenrecht, wordt herkeurd. Inmiddels is de periode waarin de herbeoordeling wordt uitgevoerd verlengd tot 1 april 2009. Bovendien wordt de leeftijdsgroep 45-plus herbeoordeeld op basis van het oude schattingsbesluit. Ten opzichte van de vorige kwartaalraming zijn de uitvoeringsdoelstellingen gewijzigd (E.1).

Tabel E.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAZ

	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	2.940	4.316	2.000	3.500	-	12.800
Aantallen oud	2.940	4.316	2.500	2.500	600	12.800

Bron: Divisie AG, UWV

Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel E.2. Deze zijn gebaseerd op de realisaties over de periode juli – oktober 2005. Deze parameters zijn niet bijgesteld t.o.v. de vorige raming. Voor de leeftijdsgroep 45-plus die herbeoordeeld worden onder het oude schattingsbesluit gaan we er echter vanuit dat de afschattingspercentages de helft is van de aSB-herbeoordelingen.

Tabel E.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen

	Volledig AO	Gedeeltelijk AO	Geen AO	Totaal
AO-klasse voor herbeoordeling				
Volledig AO	65,0	11,9	23,1	100,0
Gedeeltelijk AO	9,2	39,1	51,7	100,0
Totaal	40,7	23,8	35,5	100,0

Ten opzichte van de vorige raming zijn de uitgangspunten niet gewijzigd.